

GLOKOM SORUNUNUN GÜNCELİĞİ**Ibragimova Sarvinoz**<https://doi.org/10.5281/zenodo.17221777>

Glokom, günümüzde görme organının sosyal açıdan önemli hastalıkları arasında öncelikli bir yer tutmaktadır, çünkü geri dönüşü olmayan körlüğün başlıca nedenlerinden biridir. Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) 2010 raporuna göre, glokom, görme fonksiyonlarındaki değişikliklerin tüm nedenleri arasında %2'lik bir oranla üçüncü sırada yer almaktadır; bu oran, refraktif nedenler (%43) ve katarakt (%33) sonrası gelmektedir. Ancak, geri dönüşü olmayan körlük nedenleri arasında glokom, %8-15'lik bir oranla ikinci sıradadır. Araştırmacıların tahminlerine göre, 2013 yılında 40-80 yaş grubunda dünya genelinde glokom hastası sayısı 64,3 milyon iken, bu sayı 2020 yılında 76,0 milyona ve 2040 yılında 111,8 milyona ulaşmıştır. DSÖ'nun 2002 yılı göz sağlığı raporunda, glokom, yaşa bağlı maküler dejenerasyon, diyabetik retinopati ve trahomdan önce, görme kaybının ikinci en önemli nedeni olarak tanımlanmıştır.

Özbekistan'da glokom sorunu, dünya genelinde olduğu gibi günceldir. Özbekistan'da her yıl 1000 kişiden 1'i yeni glokom tanısı almaktadır. Sorunun ciddiyeti, Özbekistan'da çok sayıda hastanın görme engelli statüsünde olmasıyla kendini göstermektedir. Özbekistan'da 40 yaş üstü nüfusta glokom prevalansı yaklaşık %1,0-1,5 iken, 70 yaş üstünde bu oran %10'a ulaşmaktadır. DSÖ verilerine göre, glokom vakalarının yaklaşık %13'ü körlükle sonuçlanmaktadır.

Dolayısıyla, glokomun erken teşhisi ve etkili tedavisi, en güncel, önemli ve karmaşık sorunlardan biridir. Günümüzde glokomun patogenezinin çok faktörlü olduğu bilinmektedir. Çok sayıda çalışma, trabeküler doku ve intrabeküler kanallardaki distrofik değişikliklerin gelişimi ve ilerlemesi ile Schlemm kanalı tıkanıklığının, glokomda oftalmotonus artışının patogenezinde ana halkalar olduğunu kanıtlamıştır. Ayrıca, glokom patogenezinde, efektör immünokompetan hücrelerin fonksiyonel etkileşimlerine bağlı drenaj bölgesinin fizyolojik rejenerasyon bozuklukları belirli bir rol oynamaktadır. Artmış intraoküler basınç (İOB), damarların ve optik sinir liflerinin sıkışmasına yol açarak, glokom gelişiminde en çok çalışılmış risk faktörüdür ve geri dönüşü olmayan görme fonksiyonu kaybına yol açar.

Yukarıda belirtilenlerden hareketle, günümüzde glokom hastalarının tedavisinde ana yönelimin, hastalığın temel risk faktörü ve ilerlemesine neden olan İOB'yi düşürmek ve stabilize etmek olduğu vurgulanmalıdır. Ayrıca, halkla en çok temas eden birinci basamak hekimlerinin, hastalığın semptomlarını belirlemek için kontrol amaçlı önleyici faaliyetler konusunda bilgilendirilmesi gerekmektedir.